

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre . . .	8 frt — kr.
Negyedévre . . .	2 „ — „
Helyben házhoz kordva:	
Egész évre . . .	10 frt — kr.
Negyedévre . . .	2 frt 50 kr.
Aidélre postán szállítva:	
Egész évre . . .	12 frt — k.
Negyedévre . . .	3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, november 27.

„Az áldozatkészség jutalma.“

A kormánypártban még tart ugyan egy kis műháborodás a kvótaemelés miatt vagyis inkább azon körülmény miatt, hogy a pártnak két oszlopos tagját, Apponyi Albert grófot és Horánszky Nándort a pártvezér felmentette a párt tagjaira nehezedő azon köteletség alól, hogy a kvótaemelést megszavazzák s az ennek nyomában megindult intrikákból egyesek már pártválságot is emlegetnek, de a párt sajtója már teljesen belenyugodott a kvótaemelésbe, sőt iparkodik ezt az „áldozatkészség“-et mint okos, hazafias tettet feltüntetni, melynek nagy hasznát és jutalmát fogja látni az ország.

Ime egyik befentes kormánypárti ujság, a Politikai Hetiszemle vasárnapi száma a következőkben vázolja a kvótaemelésnek hazánk javára szóló nagyszerű eredményeit:

Mi tudjuk és biztosra vesszük, hogy a bizottság látszólagos engedékenysége hazánk javára nemsokára nagy eredményeket fog szülni. Mindenekelőtt a korona kell, hogy tekintetbe vegye és kegyeivel jutalmazza a magyarok áldozatkészségét. A politikai érettségnek azt a fokát és azt a nagy áldozatkészségét, amit a magyar nemzet az Ausztriával folytatott tárgyalások alatt produkált az utóbbi években, bizonyára kellő figyelemben fog részesülni a trón magaslatáról. Ha valaha, úgy most adtuk bizonyosságát annak, hogy a Habs-

burg-dinasztia és a monarkia ereje Magyarországon van. Vajjon mi lett volna Ausztria-Magyarországból és a dinasztia hatalmi prestige-jéből, ha mi is oly rövidlátó és állambontó politikát követtünk volna, mint az osztrákok!

Ám, ha mi még idején s mindjárt az első pillanatban a helyzet magaslatára tudtunk emelkedni, nem érdemeljük-e meg, nem kívánja-e meg a monarkia és a dinasztia érdeke, hogy a mi áldozatkészségünk és politikai érettségünk is végre figyelemben és kitüntetésben részesüljön ott, ahonnan az elismerés szava csak újabb tettekre serkentheti a magyart.

De nem azért, mivel most magasabb kvótát fizetünk, ámbár ez magában véve is elég jogczim követeléseink indoklására, de azért, mert újból és újból megmutatták, hogy ennek a monarkiának támasza, talpköve: Magyarország, kérjük és követeljük, hogy a magyar udvartartás és a külügyi képviselet dolgában hazánk érdekei a lehetőség szerint figyelemben véteessenek. Kívánjuk továbbá, hogy ami a hadsereg tisztikarának létszámát illeti, a magyar elem lehetőleg favorizáltassék; a csapatok elhelyezését és felszerelését illetően pedig legalább a kvóta arányában Magyarország gazdasági érdekei is tekintetbe véteessenek.

Minél nagyobb szerephez és befolyáshoz jutunk a hadseregben és a diplomáciában, annál erősebb és hatalmasabb lesz a monarkia kifelé.

Igaz, hogy ezeket a vívmányokat és ezeket az eredményeket a magyar kvóta-

bizottság nem foglalhatta bele a ház elé terjesztett jelentésébe, de azért mi mégis nyugodtan és bizalommal tekintünk a jövőbe. Ha ezeknek a vívmányoknak a keresztülvitele és megvalósítása bármily csekély mértékben is az osztrák pártoktól függne, kételkedéssel és bizalmatlansággal várnók a további fejleményeket. De az udvartartás, a hadsereg és a diplomácia ügye, szerencsére, egyedül ő Felsője kompetenciája alá tartozik s azért bizton reméljük, hogy ő Felsője meg fogja jutalmazni hű magyarjainak kiapadhatatlan áldozatkészségét. De az a hazafias és mély államférfiúi belátásra valló magartartás, melyet Magyarország mindenkor, különösen pedig az utóbbi évek eseményeivel szemben tanusított, nemcsak a korona előtt, de egész Európa szemében is nagyraemelte hazánk tekintélyét és prestigejét. Egész Európa meggyőződhetett arról, hogy az osztrák-magyar monarkia legszilárdabb alkatrésze Magyarország és hogy a magyar nemzet és a korona közti viszony sohasem volt bensőbb, mint most.

S mindezek után és alapján azt is reménylik, hogy Európának irántunk való rokonszenve és jóindulata néhány százalékkal emelkedni fog.

Mindezekhez pedig, amelyek mint kvótaemelési, áldozatkészségünk jutalma vannak kilátásba helyezve, törvénybe ígaltatott joga van a nemzetnek 32 esztendő óta. S ha ezen hosszú idő alatt az uralmon levő liberális kormányok nem tudták kivívni, hogy e jogainkat az eddig fizetett kisebb kvóta arányában respektálják a közös miniszterek, hogyan reménylhetik

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A fővárosban.

Irtá: Kincs István.

A régi üzletek épen azért örvendenek jó hírnévnek mivelhogy régiak. Onnan is van, hogy a zsidó, ha valamely utcasarokba beveszi magát, hát előbb megveszi a házat, mintsem onnan kipusztítani engedné magát.

Csak Szittya Fülöp csinálta ellenkezőleg a dolgot. Régi jóhírneke örvendő üzlete volt, még pedig a legjobb sarkon, a Főtér fordulójánál. Házbért nem kellett fizetnie, mert nálunk a koldusokat nem szokták helypénzzel megadóztatni s tán egy szép napon mégis arra virradtunk, hogy Szittya Fülöp nincs.

Föltűnt mindenkinek. Olyan szépen senki se tudott imádkozni, mint Szittya Fülöp, olyan alázatos köszöntéshez senki sem értett, mint épen ő. S a mellett lakott benne még valami nemes büszkeség is. A városi koldus rendszeren mindenkit megnagyságoz, nem úgy Szittya Fülöp; már állásánál fogva kidukált neki, se többet, se kevesebbet. Ha kapott tőle alamizsnát, tisztességgel megköszönte, ha nem, azt se bánta, hiszen nyomorult koldus a ki egy házat el ne tudna kerülni.

S a mellett kittäinó élete volt. Szóval tartotta az egész piac kofáit. Ha úgy fordult a város notabilitásai is szóba eredtek vele. Az

az hogy rövidre szabjam a dolgot, büszkeségünk volt ő; mikor a város nevezetességeit elsoroltuk Szittya Fülöpöt ki nem hagytuk volna belőle a világ minden kincséért.

És lám Szittya Fülöp egyszer eltűnt, akár csak a föld nyelte volna el. Ugy történt, hogy összeveszett a polgármesterrel s azontul nyoma veszett. Azt mondták, szegény ember nagyon szívére vette a dolgot s azzal állott bosszút a polgármesteren, hogy elment s fölakasztotta magát. Hulláját nem találták meg. Nagy erdők vannak minálunk, még az őr sem ismeri ki magát szegről végről benne. Hogyan tudták volna hát kivadászni belőle Szittya Fülöpöt! S azután ugyan mi végből? A pap úgy se tette volna el őt, mert öngyilkos volt; csak a botrány lett volna nagyobb.

Keresztetveztünk rá. Hibázi erősen hibáztattunk, a város egy nevezetességgel szegényebb lett, de hát kénytelen kellett lenni napirendre térünk a dolog fölött.

Egyszer azután fölvergődtem a fővárosba. Végignyargaltam őt hat utcán s épen mikor egy ház kapuján be akarok fordulni, valaki azt lármázza mellettem.

— Tekintetes ur, tekintetes ur!

Önkénytelen visszafordultam. Meg akartam nézni azt az embert, ki ott, hol még a csizmadia legénynek is a nagyságos czim jár ki, meg meri adni az emberfiának a maga becsületes titulust.

Koldus állott előttem lehuzott süveggel s végtelen örömtől sugárzó ábrázattal.

Ránéztem s szinte zavarba jöttem az első pillanatra.

— Hát nem ismer? csakugyan nem ismer már a tekintetes ur?

Valami kezdett úgy rémleni előttem.

— Persze régen volt, mikor még együtt működtünk egy városban.

— Szittya Fülöp talán? — tört ki belőlem a meglepetés hangja.

— Igenis kérem, én vagyok Szittya Fülöp, kérem alázatossággal — mondta a koldus s olyan édes meglepéssel mosolygott hozzám, mintha a főváros két három utcáját a zsebében hordaná minden palotástól.

— Hogyan került maga ide?

— Hát, hát kérem alázatossággal — magyarázta ki Szittya Fülöp a dolgot — csak úgy, hogy a polgármester urral összeveszttem s azzal állottam a városon bosszút, hogy a fővárosba tettem át az üzletemet.

— Nem rossz — gondoltam magamban s a fölött fonalat tovább szöve hangosan folytattam.

— Aztán hogyan jövedelmez az üzlet, ha szabad kérdeznem?

— Komiszul, kérem alásan, de nem csúda, hiszen az első házak is panaszkodnak. A tőke mind jobban kezd már elzárkózni.

Mosolyognom kellett. Ez aztán beszéd. Az ilyen csak fővárosi koldustól telhetik. Kihuztam a tárczámat s a régi ismeretséget megbecsülve forinttal akartam kiszurni a szemét.

most, mikor a kvótánál is annyit engedtek Ausztriának, hogy az új nagyobb aránynak megfelelőleg fogják azokat respektálni osztrák szomszédaink?!

A történelem tanu reá, hogy engedékenységkel, megalkuvással jogokat csak veszíteni lehet, de nem szerezni.

Igazolt mandátum.

A képviselőház igazolási bizottsága *Kubinyi* Árpád elnöklésével tartott mai ülésében vizsgálat alá vette *Lator* Sándor Máramarosmegye m.-szigeti választókerületében megválasztott képviselő megbízó levelét. A megbízó levélül szolgáló választási jegyzőkönyv ugy tartalmára, mint kiállítására nézve teljesen megfelelően a törvény és a házszabályok rendelkezéseinek, a bizottság *Lator* Sándort a kérvényeztetésre megszabott harmincz nap fenntartásával igazolt képviselőnek jelentette ki s jelentésének a Ház elé terjesztésével *Belicska* Béni bizottsági tagot bizta meg.

Az ezüst ötkoronások veretése,

a melyet az osztrák államadósságot ellenőrző bizottság aranyzárlata késleltetett, mégis csak megindul. Az osztrák pénzügyminiszter a szabad arannyal segített magán s a mai nap folyamán *tíz millió forint* aranyat helyezett el az osztrák-magyar banknál. Ezen összeg fejében ezüst egyforintosokat kapott, a melyeket a bécsi pénzverdébe szállítottak, a hol ötkoronásokká verik ki az egész összeget. Egyidejűleg a magyar pénzügyminiszter is kiutalványozta azt a 96 millió arany forintot, a melyet az osztrák államadósságot ellenőrző bizottság ismeretes határozata következtében visszavont. Ujévig a bécsi és körmezbányai pénzverők elkészülnek a rájuk eső munkával.

A délafrikai harcztérről

érkező, különben meglehetősen jelentéktelen és semmitmondó híreket fontosság és jelentőség dolgában messze túlszárnyalja az a pétervári távirat, mely azt jelenti, hogy Anglia Orosz-

— Tessék — mondtam jó szívvél — ki tudja, mikor találkozunk megint.

— Isten ments! — kiáltott föl Szittyá Fülöp hangos méltatlankodással — engem a főváros tartozik eltartani s nem a vidék.

— De ha egyszer a főváros nem teljesíti a kötelességét?

— No nem épen. Ha színházba nem is járat bennünket, azért kocskázni, szívesen megkocsikáztat bennünket.

— Ne mondja.

— Bebizonyítsam talán?

S azzal be sem várva feleletemet, egyszerűen elvágta magát; ott feküdt az aszfalt közepén, hogy két ember mindjárt keresztül bukott rajta. Utóbbiak hangos káromkodással keltek föl, de Szittyá Fülöp se nem káromkodott, se föl nem kelt.

Nem tudtam, mit csináljak. Az emberek összefutottak, a rendőrök egymásnak adták az utasítást:

— Csak hamar a mentőket!

Láttam a komédiát s mert nem akartam tovább tanuja lenni, szépen odább állottam. Nem tellett bele öt perc s a mentők robogva jöttek, majdnem elgázoltak. Másnap pedig az újságban azt olvastam:

— Tegnap a mentők a Gizella-téren egy az éhségtől teljesen kimerült embert szedtek föl s szállítottak be kocsin a kórházba. Jól tartották s most már briliánsul érzi magát.

A fővárosban így csinálják, mikor a koldusoknak rosszul jövedelmez az üzlet.

országához jegyzéket intézett, melyben hivatalosan notifikálja, hogy a transzváli és oranjei köztársaságokkal hadi lábon áll. Angliának ez a lépése azt jelenti, hogy szakított eddigi felfogásával, melylyel az egész délafrikai háborút csak felkelők leverésére czélzó hadviselésnek tekintette és a búrok két köztársaságát immár egyenjogú hadviselő félnek ismeri el. Hogy mi a célja ennek a lépésnek, az is nagyon világos. Anglia utját akarja egyengetni annak, hogy a hatalmak intervencziója után olyan békét köthessen, mely presztirsét ne érintse.

Valószínű, hogy Angliának ez a demarchea Vilmos császár londoni utjának köszönhető. De az is kétségtelen, hogy az angolok saját jól felfogott érdekükben törekcsenek a tisztességes békére. Eddig vereséget vereség után szenvedtek és ha Mathneo tábornok újabb apró győzelmeiről hasábos dythramtokat is közöl az angol sajtó, azért kétségtelen, hogy ezek a győzelmek a háboru menetére döntő befolyást nem gyakorolnak. Minden jel arra mutat, hogy Anglia daczára óriási és valóban bámulatra méltó csapatszállításainak, a búrokkal szemben tartós és eredményes ellentállást nem gyakorolhat, már csak azért sem, mert ily óriási haderőt 6000 mérföldre az anyaországtól lehetetlenség élelmezni. Minden jel arra mutat tehát, hogy Anglia békét akar, de azt a látszatot akarja a dolognak adni, hogy ez a hatalmak kívánságára, tehát a közkívánatra történjék.

ORSZÁGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, nov. 27.

Ma az országgyűlés mindkét háza ülést tartott.

A képviselőház ülésének egyetlen tárgya a delegáció tagjainak megválasztása volt.

A napirend előtt *Kossuth* Ferencz felszólalt és röviden kijelentette, hogy pártja, hiven eddigi álláspontjához, a választásban nem vesz részt és a delegációba nem megy bele.

Ezután következett a szavazás. Megválasztottak a következők:

Rendes tagokká: gróf *Andrássy* Tivadar, gróf *Apponyi* Albert, *Berzeviczy* Albert, *Bolgár* Ferencz, báró *Dániel* Ernő, *Dániel* Gábor, *Dókus* Ernő, gróf *Esterházy* Mihály, *Falk* Miksa, *Fluger* Károly, *Francisci* Henrik, *Gajári* Ödön, *Gymkovits* György, *Hieronymi* Károly, *Horánszky* Nándor, *Holló* Lajos, *Josipovich* Imre, *Klobusitzky* János, *Kristóffy* József, *Láng* Lajos, *Lukács* Béla, *Miklós* Ödön, *Mohay* Sándor, *Münnich* Aurél, gróf *Nákó* Kálmán, *Pap Géza*, *Pulszky* Ágost, *Rakovszky* Géza, *Rosenberg* Gyula, *Spevec* Ferencz, *Szabó* István, *Szerb* György, *Szilágyi* Dezső, gróf *Teleky* Sándor, gróf *Tisza* István, *Tisza* Kálmán, gróf *Thorockay* Miklós, *Tolnay* Lajos, *Ugron* Gábor, gróf *Zichy* János.

Póttagokká: *Adamovics* Béla, *Herczeg* Ferencz, *Lánczi* Leó, *Latinovics* Pál, báró *Nopcsa* Elek, *Szabó* Imre, *Szemere* Attila, *Szöts* Pál, gróf *Zay* Miklós, *Zeyk* Gábor.

A főrendiház ülése.

A főrendiház délelőtt 11 órakor tartott ülést, melynek napirendjére egy egész csomó törvényjavaslat volt kitűzve, melyeket a képviselőház időközben letárgyalt. Ezeket természetesen vita nélkül fogadták el. Csak a vasár-

napi munkaszünetről szóló törvény tárgyalásánál szólalt fel gróf *Zichy* Nándor, figyelmeztetve a kereskedelmi minisztert, hogy a rendeletnek a fuvarosokra vonatkozó része nem elég világos. *Hegedüs* Sándor kereskedelmi miniszter felvilágosításul kijelentette, hogy a fuvarosok munkaszünete hétfő reggel három óráig tart. Végül a delegátusokat választották meg.

Tiltakozás a kvóta ellen.

Meglehetősen szintelenül folyt le a kvóta ellenes népgyűlés, mert hiába bajos dolog eső után csinálni vásárt — köpönyeggel.

Elvégre is most már tisztába van vele mindenki, hogy ezen a kérdésen nem lehet segíteni. Vagy bele nyugszunk, akkor nagyobb lesz a kvótánk, vagy nem nyugszunk, obstruálunk, haszontalansággal töltve az időt jan. 1-ig, akkor a király dönt a bizottságban kialakított arány mellett s akkor is nagyobb lesz a kvótánk.

Ugy kellett volna tennünk, mint az osztrákok tettek. Előre izgatni a kvóta leszállítása mellett, hisz nyílt dolog, hogy eddig be csaptak bennünket s akkor, ha nem is értünk volna el kisebb kvótát, de adná lejjebb is az osztrák.

A gyűlés lefolyásáról különben következőket jelenti tudósítónk:

Hétfőn délután fél 3 órakor tartott meg a kvótaellenes népgyűlés a *Turul*-kerékpár-egyesület Liptó-utcai fedett csarnokában.

A népgyűlésen, melyen mintegy 2—300 ember vett részt s a képviselők közül ott voltak: *Kossuth* Ferencz, *Eötvös* Károly, *Hentaller* Lajos, *Madarász* József, *Olay* Lajos, *Komjáthy* Béla, *Leszkay* Gyula, *Beniczky* Árpád, *Tóth* János, *Pichler* Győző.

A gyűlés elnökévé *Dienes* Mártont, jegyzővé dr. *Barta* Ödönt választották meg. Az elnök üdvözölve a megjelenteket, röviden vázolta a mai összejevetel czélját s aztán *Kossuth* Ferenczet kérte föl szólásra, a ki a kvóta jogosulatlan voltáról beszélt.

Senkisé fogja azt feltételezni, — mondá — hogy a kényuralom részrehajló volt Magyarországgal szemben és mégis a kényuralom idejében Magyarországra csakis 25 százalék hozzájárulási arány volt kivette, most pedig 32 évig 31.4 százalék volt kivette. És most ismét magasabb lett! (Gyalázat.) A tény az, hogy az elmúlt 32 év előtt a kvóta czimén az osztrákok minket jogtalanul és igazságtalanul legalább is 30.000.000 frttal megkárosítottak. (Gyalázat.) És a mi valóban szomorú, az, hogy miután becsaptak, — kinevettek. Három év előtt körülbelül, boldogult *Péchy* Tamás bevallotta az országgyűlésen azt, ő, a ki egyidőben, mikor a kvótát megszüntették, miniszter volt, hogy tényleg úgy volt, becsapott az osztrák és kinevetett. És most a kvótatárgyalások még csunyábban mentek, mint ezelőtt bármikor, mert most maga a kvótabizottság és a kormány egyengették az utat arra, hogy a kvóta fölemeltessék.

Már előre is, hogy kiszámítható a felémelt arányt, számításba vették az u. n. praecipuumot, a mely 2 százalékban volt megszabva 1872-ben, holott már akkor is a praecipuumnak valódi értéke 0.60 százalék volt — tehát 1.40 százalékkal becsaptak. Magának a kvótabizottságnak adataiból kitűnik, hogy csupán csak a praecipuumon a lefolyt 10 év alatt kerekszámban 10.000.000-val csapták be Magyarországot.

Magyarország elvállalta az osztrák állam-

adósságoknak egy oly nagy részét, mely 30,000,000 frt évi terhet képvisel. Továbbá kifejlődött Magyarországon a közös vámterületnek és a közös kereskedelmi ügyeknek rendszere, a melyből az következik, hogy évenként 40,000,000 frt tiszta hasznot fizet a magyar fogyasztó közönség az osztrák nagyiparnak és 180 millió frt munkabért az osztrák iparos munkásnak, úgy, hogy távolról sem áll az, hogy csak 60,000,000 frttal csaptak be.

Kossuth után Eötvös Károly lépett az emelvényre ilyen formán buzdítva az egybegyülteket.

T. Uraim! A magyar polgárságra egy nagy kötelesség hárul, hogy ne tűrje el azt, hogy a magyar ember hátán fát vágjanak, tiltakozzék a magyar közvélemény a mostaninál nagyobb arányban az ellen, hogy a hatalom a magyar érdeket prédául dobja oda a kétféjű sasoknak és a kétfarkú oroszánoknak azon reményben, hogy ezen szörnyetegek a konczon rágódva, kibékülnek. Ha van még a magyar polgárokban egy kicsi a régi magyar vérből, akkor hangoztassák a tiltakozást és ne engedjék meg azt, hogy az ország legszentebb érdekeit egy többség, mely nem is jogosan került be az országgyűlésbe — fölládozza.

Eötvös beszéde után dr. Schweighoffer Ferencz a következő határozati javaslatot terjesztette beszéd kíséretében a népgyűlés elé:

Budapest székesfőváros független érzelmű polgársága a mai napon megtartott nagygyűlésén, előre bocsájtván azt, hogy a kvótát, mint államiságunk és függetlenségünk korlátozóját kiküszöbölendőnek tartja, a kvóta-bizottság és a kormány eljárása ellen tiltakozik s ünnepélyesen kijelenti, hogy úgy a kvóta-bizottság, mint a kormány eljárását és ténykedését a legnagyobb mérvben hazafiatlannak tartja.

Ebből kifolyólag felkéri a nagygyűlés elnökségét, hogy a nép ezen tiltakozását az országgyűlés képviselőházának elnökségéhez juttassa a polgárság azon kérésével egyetemben, hogy a nemzet választott képviselői hazánk különben is súlyos gazdasági helyzetének megóvása céljából a felemelni szándékolt kvótaarányt utasítsák vissza.

A felolvasott határozati javaslatot a népgyűlés egyhangu hozzájárulásával magáévátette.

Végezetül Hentaller Lajos szólalt föl az országgyűlés függetlenségi és 48-as pártjának nevében, mely még soha a kvótát a kormánynak meg nem szavazta és kijelentette, hogy a mai határozat érvényre jutását a párt minden erejével támogatni fogja.

A gyűlésen résztvevők azután a Kossuth-nóta éneklése mellett a Kálvin-térre vonultak. A rendre báró Splényi Ödön rendőrtanácsos és Kolozsvári Gyula rendőrkapitány ügyeltek föl, kiknek egy egy kis dolguk is akadt a Múzeum-utcában, ahol egy tüntető csoport verődött össze, a kormányt abczugolva. Tüntetés volt azután Kossuth Ferencz József-köruiti lakása előtt is, mely azonban minden komolyabb incidens nélkül folyt le.

a pénzügyi bizottság előtt.

— Egy kis vihar. —

Budapest, nov. 27.

— Saját tudósítónk távirata. —

Rendkívüli érdeklődést keltett a pénzügyi bizottság mai ülése, melyen t. i. az új kvótát vették tárgyalás alá. A képviselőház tagjaival a terem egészen megtelt.

Komjáthy Béla főtette, hogy a kvóta-bizottság nem jár el törvényesen, mert befejezettnak nyilvánította működését s ezután még is megalkudott az osztrákkal.

Szell Kálmán miniszterelnök, Láng Lajos és Ugron képviselők kijelentik, hogy a kvóta-bizottságok csak akkor fejezik be működésüket, ha már a képviselőháznak is jelentést tesznek.

Komjáthy Béla felfüggeszteni kérte a tárgyalásokat, míg a kormány a kvóta megállapítására vonatkozólag hivatalos adatokat nem terjeszt elő 12 pontba foglalt oly dolgokban, melyek a nemzeti erő megismerésére a legalkalmasabbak.

Polónyi Géza bár nem tagja a bizottságnak, a szabály értelmében hasonló indítványt tesz.

Bartha Ödön és Kossuth Ferencz 16 pontba foglalt statisztikai adatok összeállítását kéri.

Szell Kálmán miniszterelnök kijelenti, hogy ezen adatok egy részét nem is lehet összeállítani s a többiek rendelkezésre való bocsátásához pedig *évek kellenek*.

Erre hosszú vita keletkezett pro et contra az adatok előteremtése fölött, míg végre Falk Miksa szavazásra bocsátotta a kérdést.

Kivánja-e a bizottság az adatok beszerzését?

A többség az indítványt leszavazta. A legközelebbi ülés napirendjét Falk Miksa már *délutánra* indítványozta, mire Komjáthy Béla és Bartha Ödön felkiáltottak:

— Ez durva erőszak!

Szell miniszterelnök felszólalása után elhatározták, hogy az ülést holnap délelőtt és délután is folytatják.

Az ellenzék a napirend ilyen megállapítása ellen óvást emelt.

Az irgalmas nénék ünnepe.

Az irgalmas nővérek Nogáll-intézetében az idén is nagyszámú ajtatos közönség részvétele mellett ünnepelték meg november 27-ikét, a csodálatos érem ünnepét. Délelőtt fél tíz órakor Halász Gyula papevelő-intézeti spirituális szent beszédet tartott, 10 órakor Fetser Antal kanonok fényes segédlettel nagy misét mondott, melyen az intézet énekkara dr. Szemethy Géza püspöki titkár vezetése alatt a következő egyházi darabokat adta elő:

Leitner: »Missa Seraphica«.

Dr. Szemethy: »Diffusa est gratia«.

Stein Brunó: »Ave Maria«.

Az ünnepély fényét és az áhitat bensőségét nagyban emelte Eleméry Klárka urhölgy szóló-éneke, ki Kloss F. Tantum ergo és Genitori-ját énekelte szépen iskolázott, kellemes soprán hangjával.

Az intézet énekkara messze felül emelkedik az énekkarok sablonos nivóján s szükségesnek tartjuk ezt kiemelni, akár elismerésül a vezető iránt, akár buzdításul a karnak, mely a legszigorubb kritikát is elbirja. Ez pedig nevelési szempontból igen fontos dolog mert egy leánynevelőintézetben, hol oly nagy a fogékonyság az igazi szépíránt, mély és maradandóan értékes nyomot hagy a fülbe és szívbemászóan irt és előadott egyházi ének.

* * *

Az újvárosi Immaculata intézet is teljes fénytel és buzgósággal ülte meg a szent Vincze-zárdák eme speciális ünnepét, a csodálatos érem emléknapiját.

Régel hat órakor lett kitéve imáadásra az oltári szentség, s egész délelőtt minden órában lett tartva sz. mise.

Hét órakor Vinkler József nagyprépost válalta el a szent misét, kilencz órára pedig Bognár István kanonok, ki segédletet is hozott a mise ünnepélyesebbé tételére, mi nagy örömet okozott a zárdá lakói között.

Délután három órakor az intézet hitoktatója szent beszédet tartott a növendékek és szép számban egybegyült hívek előtt s este hatkor áldás és Tedeummal ért véget az ünnepély.

Itt is ki kell emelnünk az énekkar hibátlan, kedves előadását, mivel alig tudott eltelni a szép számú ünneplő közönség.

Általában többször megfigyeltük a zárdákban előadott énekeket, melyekben mindig fel lehet találni valami külön bájta. Azt hisszük, az átérzett vallásosság ez, mely az énekek között vibrál s mely oly megkapóvá teszi a hatást.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch park nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél-1-ig és d. u. 3—5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3—5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

Decz. 6. Esküdtzéki tárgyalás
Decz. 10. A zenekedvelők hangversenye
Deczember 17. Gyermekbarát-egylet közgyűlése.

* **Stefánia menyegzője.** Stefánia özvegy trónörökösne egybekelése gróf Lónyay Elemérrel már csak rövid idő kérdése. Mint Bodrog-Olasziból jelentik, gróf Lónyay Elemér a kastély berendezésére és környékének átalakítására vonatkozó intézkedéseit véglegesen megtette s elutazni készül. Az elutazás legkésőbb hétfőn, deczember 27-én estig megtörténik. A gróf előbb Budapestre jön, aztán Bécsbe utazik s innen pedig Londonba megy.

Október vége óta, mikor a gróf hazaérkezett, nagy változáson ment át a kastély környéke. A gróf Hein János tájkertészt, a budapesti Park-klub tervezőjét bizta meg a kastély körül létesítendő park tervezésével és a terv kivitelével. Csupán a tervekért 300 frtot fizetett. A tervek alapján a kastély régi parkjából az ujjonnan épülő vaspályaállomásig egy tizenhat hold kiterjedésű területet már fel is törtek s annak nagyrészét befásították fenyővel, juharral, platánnal és vadgesztenyével. Ezen az új parkon keresztül kocsiut és gyalogutak vezetnek a kastélytól az új vaspályaállomásig, úgy, hogy a kastélybelieknek egyenesen a parkból lehessen belépni a váróterembe. A régi ötven holdas parkot teljesen feltörik és urja rendezik. Nyugat felől, a vasuti sínek mentén nagy darab földterületet vásárolt a gróf a helybeli róm. kath. egyháztól, amelyet szintén a parkhoz csatolnak és befásítanak. Az egész parkot cementtel rakott új kőfal és ennek tetején hat sor tüskés drótsodronykerítés veszi körül, amely nagy részben már készen is van. A parkberendezéssel a jövő tavaszon készülnek el teljesen.

Ötthonlété alatt gróf Lónyay Elemér állandóan levelezésben volt Stefánia főhercegnővel, a kitől napjában két levél is érkezett. A leveleket a külsejükről jól ismerték már az egész vasuti vonalon, a hol a mozgóposta elhaladt s titkot ezekből csupán a helybeli postahivatal csinált, a mely kivételes uton-módon kézbesítette a leveleket a grófnak. A főhercegnő legutolsó levele közül a két három első egy mosonmegyei községből, a harmadik pedig Laxenburghól érkezett. A levelezés sorát a grófnak szombaton feladott levele rekesztette be, a melyben Stefánia főhercegnővel tudatja, hogy legkésőbb hétfőn elutazik Olasziból.

Gróf Lónyay Elemér teljes egy hónapot töltött családjá körében s ezt az időt kizárólag az átalakítások körül teendő intézkedésekre fordította. Napjában egyszer kísétált a szőlőibe

a hol most mintegy háromszáz ember dolgozik. Nagy kedvteliséggel nézte a park berendezési műveleteket. Eredetileg csak 2-3 hetet akart otthon tölteni, de ott tartózkodását éppen a tervbe vett munkálatok miatt meg kellett hosszabbítani.

Azok, akik a viszonyokat közelebbről ismerik, jóízű mosolylyal szokták tagadni a berlini Lokalanzeiger híreit, a házasság meghiusulásáról. Bodrog-Olasziban a legutolsó paraszt is tudja már, hogy ilyen házassági hírek megcsúfolását — ha az alaptalan — nem bízzák a berlini Lokalanzeigerre, hanem hivatalosan eszközlik. Már pedig hivatalos czáfolat máig sem jelent meg sehol.

* **A kir. tábla épületének kibővítése.** A nagyváradi kir. tábla épületének kibővítésére a város kötelezve van s mivel a kir. főügyészséget már újévkor felállítják Nagyváradon, az erre szükséges épületről mielőbb gondoskodni kell a városnak. *Lovas* Zsigmond városi mérnök tegnap felmérte a kir. tábla épületének környékét, hogy tavasszal hozzá kezdhessenek az új szárnyépület emeléséhez.

* **A városi színház pályázata.** *Somogyi* Károly pécsi és *Deák* Péter miskolci színházigazgatók Nagyváradon időznek, hogy a színház igazgatói állásának pályázati feltételei iránt tájékozzák magukat s ha azok körülményeiknek meg fognak felelni, úgy szintén benyújtják pályázati kérvényeiket a városi színház igazgatójára.

* **A temető-ügy a bíróság előtt.** Ösmertes a közönség előtt a nagyváradi-olaszi-i temetőben emelt bonczház ügye. *Szokolay* Tamás és két társa az építés ellen beadott felebbezésükben sirsértéssel vádolták a városi tanácsot, mivel a bonczházat olyan területre építették, ahol még 30 éven belüli sírok voltak. A tanács nem elégedett meg azzal, hogy a miniszter a felebbezést elutasította, hanem a felebbezők ellen rágalmozás miatt feljelentést tettek a kir. ügyészségnél. *Szokolay* Tamás erre viszonyvádat emelt a tanács ellen. Az ügy azonban a tanácsra nézve visszafelé sült el, mert egész sereg tanu igazolja, hogy a bonczház területén sírok voltak s a bíróság el is rendelte a helyszíni szemlét és vizsgálatot ez irányban. Most már visszavonnák a panaszt, de nem lehet. A polgármester visszavonta már a feljelentést s az ügy beszüntetését kérte, azonban az ügyészség nem ad helyet a visszavonásnak, mivel közlisztviselőkről van szó.

* **Választások a jogakadémián.** Már ez évben két ízben volt választás s legközelebb meglesz a harmadik választás is. A segélyegyletben lesz ismét választás, mert a nemrégiben megválasztott *Olasz* Béla látván az izgatott kedélyeket, beadta lemondását. Hanem a harc ezzel nem ért véget, mert ismét két jelölt van s mind a kettőnek igen nagy a pártja. Az egyik jelölt *Krüger* Aladár, mellette még *Ficzek* Emil is emlegetik. A választás pénteken délután lesz.

* **Ülés a városházán.** A város által szedett különböző vámok kezelését ellenőrző bizottság holnap, szerdán délután ülést tart.

* **A házak számozása.** Évek óta húzódó ügy jön közelebb ismét a megoldáshoz. A házak számozása tekintetében alig állunk különben, mint bármely megyebeli nagyobb község. Igen sok házon nincs házszám, az utcáfeliratok pedig a legtöbb helyről hiányoznak. Végre a közgyűlés elhatározta a házak pontos számozását és az utcák részben új elnevezését. A városi mérnöki hivatal ezen közgyűlési határozathoz képest elkészítette a házak új számozásának és az új utcák elnevezésének munká-

latát és az e szerint beosztott térképet. A számozás teljesen úgy van keresztülvive, mint bármely más nagyobb városokban, az eddigi a), b) stb. nélkül, azonkívül minden egyes házsámtáblán feltüntetve lesz az utca neve és a régi szám is. Az utcák két végén, hosszabb utcáknál a közepén lesznek jelzőtáblák elhelyezve. A színház mellett nyitandó két utcát »Bazár« és »Színház«-utcáknak nevezték el. A városban összesen 367 drb utcajelző-tábla és 3088 házsámtábla fog kelleni, az előbbinek 1 frt 75 kr., az utóbbinak 85 kr. a mérnöki hivatal által felvett ára. Azt javasolja a főmérnök, hogy a táblákra hirdessék meg a pályázatot: az új térképet pedig sokszorosítsa a város, annyi példányban, hogy egy koronáért megszerezhető legyen.

* **A városi árvaház ügye.** Nagyvárad városi árvaházának igazgató-választmánya csütörtökön, november hó 30-án délelőtt 11 órakor ülést tart a városháza nagytermében. Az ülésnek elég érdekes tárgyai lesznek, köztük az árvaház 1899. évi IV-ik negyed költségelirányzata és az étkezési rend; az árvaház üresen álló részének felajánlása az állam részére; a női választmány újja szervezése; árvák felvétele az árvaházba stb.

* **Diákok matinéja.** Vasárnap délelőtt fényesnek ígérkező matinét rendeznek a helybeli főgimnázium tanulói a gimnázium dísztermében, a segélyegylet javára. A diákok igen készülnek a matinéra és sikerült is nekik olyan programot összeállítani, hogy az a legmagasabb igényeket is kielégítheti. A meghívók most vannak expedíció alatt.

* **Hirtelen halál.** Egy derék és hűséges cseléd, aki már több mint tizenkét éve szolgált egy helyen a legnagyobb meglepődésre, tegnap hirtelen meghalt. *Sámi* Gusztávnának hívták, s este még semmi baja sem volt, reggel halva találták. A hűséges cselédet szívizéhlődés ölte meg.

* **A pecze-szőlősi körorvos lakhelye.** A pecze-szőlősi körorvos már évek óta nem lakik a kör területén, hanem Nagyváradon s a különben is messze terjedő orvosi kör közegészségügyi teendőit a városból akarta intézni. Pecze-Szőlős községe pedig a lakosság nagy megterhelésével alkalmas orvosi lakot építtetett. A nagy protekció dacára, végre a megyei közigazgatási bizottság is kimondotta azt, amit különben a törvény előír: hogy a körorvosnak az orvosi körben kell lakni. Felebbezés folytán a soká húzódó ügy a belügyminiszter elé került, a hol mostanában nem sokba tekintik a szabadelvű pártnak tett kortesszolgálatokat. A miniszter a felebbezés elutasításával kimondotta, hogy a körorvosnak Pecze-Szőlős községben kell lakni. A vármegye közigazgatási bizottságának jövő havi ülésén kerül előterjesztésre a miniszter határozata, a mikor is kitzük a határidőt, a mikor a körorvosnak Szőlősrre kell költözni. Ha a mostani körorvos nem akar Szőlősrre lakni, mondjon le az állásáról; majd akad más, aki szívesen elfoglalja a község által épített kényelmes lakást s odaadással tölti be körorvosi teendőit.

* **Sakkverseny Nagyváradon.** A sakkör igazgató tanácsa vasárnap délután 5 órakor *Hoványi* Gyula dr. elnöklete alatt az egyet helyiségében ülést tartott, melyen jelen voltak: *Friedmann* Benő, *Farkas* Izidor, *Grabinszky* Zsigmond, *Gesztesi* Ödön, *Hegyesi* Pál, *Rimánóczy* Kálmán, *Szűts* Izsó. Az elnök bejelentette, hogy *Kiss* Dénes dr., *Popper* Ákos, *Kepes* János és *Bokrovniczky* Miklós a körből kilépnek. Viszont új tagok is jelentkeztek, kiket a választmány egyhangulag fölvevte a kör kebelébe. Ezek a következők: *Hoffmann* Henrik, *Vermes*

Kornél, *Ungerleiper* Bernát, *Szűcs* Géza, *Lázár* Árpád, *Soós* Zoltán, *Racsek* János és *Steiner* Bernát. Ezután elhatározta az igazgatótanács, hogy tagjai számára háziversenyt rendez. A verseny módozatainak megállapítására felkérték *Hoványi* Gyula dr. elnököt és *Gesztesi* Ödön pénztárost. Tornavezetőnek megválasztották *Niedermann* Antal könyvtárost, helyettesének pedig *Madaras* Elek háznagyot. A jury tagjai lettek: *Hoványi* Gyula dr. elnöklete alatt: *Beöthy* László dr., *Huzella* Gyula, *Urbán* Adolf és *Wertheimstein* Alfréd. A verseny valószínűleg jövő hó 10-én kezdődik. Jelentkezni lehet a sakkörben. A módozatokat és föltételeket a jövő hó elején hozzák a tagok tudomására.

* **Öngyilkos huszár.** Szomorú, gyászos menet vonult ki tegnap déltán a katona-kórházból az olasz-i temetőbe; nem kísérte senki, csak épen az a pár katona, a kikre okvetlen szükség volt, hogy elföldeljék kiszendett társukat. Az öngyilkosnak ismét egy áldozata van a nagyváradi katonai helyőrségben. *Gohr* András 21 éves czeglédi ifju, a ki a 7. Vilmos huszárezredben szolgált, vasárnap a laktanyában felakasztotta magát. A katonai kórházban felbonczolták s az orvosok megállapították, teljesen normalis állapotban, ép elmével követte el az öngyilkosságot. Az orvosok ezen nyilatkozata alapján az egyházi szertartásokat nem adta meg az egyház az öngyilkosnak s a katonai parancsnokság ez által is közre akarván hatni a mindinkább sürűbben előforduló katona-öngyilkosságoknak, minden katona-dísz mellőzött.

* **Az egyéves önkéntesek a hadseregben.** A honvédelmi miniszter által az 1898/99-iki katonai szolgálati évről a képviselőház elé terjesztett jelentésben érdekes statisztikai adatokat találunk az egyéves önkéntesekről. A lefolyt jelentési évben a közös hadseregben 1508, a honvédségben 336 egyéves önkéntes szolgált. Ezekből sikeresen letette a tiszti vizsgát a közös hadseregben 1134, a honvédségben 284. Visszavettették 341 a közös hadseregben, 42 a honvédségben. Betegség miatt nem tehetette le a vizsgát 8 a közös hadseregben, 5 a honvédségben. Önként visszelépett a közös hadseregben 23, a honvédségben 1. Más okból le nem tette a vizsgát a közös hadseregben 2, a honvédségben 4. Az elméleti oktatásban való részvételre a második szolgálati évben feljogosítottak a közös hadseregben 38, a honvédségben 2. Meg nem felelő magaviselet miatt egyetlen egyet sem utasítottak vissza. A második szolgálati évbe átlépett önkéntesek száma a közös hadseregben 91, a honvédségben 6 volt. Ezekből vizsgára jelentkezett 29 a közös hadseregben, 2 a honvédségben. Sikeresen letette a vizsgát 19 a közös hadseregben és 2 a honvédségben.

* **A jogakadémiáról.** Tegnap este a jogakadémiai olvasókör gyűlést tartott, melynek legfontosabb tárgya az alapszabályok újja alakítása volt. A régi alapszabályokat ugyanis az uzus majdnem teljesen hatályon kívül helyezte s így igen szükséges volt új alapszabályok készítése. Az alapszabálytervezet már készen van s azt a legközelebbi közgyűlés tárgyalni is fogja. Másik érdekes tárgy volt a vigalmi bizottság jelentése. A vigalmi bizottság ugyanis már megkezdte működését és elhatározta, hogy két estélyt s egy bált rendez. A két mulatságra már meg is alakult a rendező-bizottság. Az első mulatságra a meghívókat legközelebb kibocsálják.

* **Az egyetemi rektor afférja.** Az egyetemi rektor tudvalevőleg az ifjusághoz intézet tilalmában, a melyben szigoruan meghagyta nekik, hogy a kvótaellenes tüntetéstől távol maradjanak, az a passzus is benne van, hogy művelt embereknek távol kell tartaniok magukat a népgyűlésektől és mint ilyenekhez nem méltó azokon részt venni. A passzus miatt *Dienes* Márton szerkesztő, *Hentaller* Lajos orsz. képviselő és dr. *Schweighoffer* Ferencz provokálni akarta

az egyetem rektorát, Pichler Győző pedig a képviselőházban Wlassicsot interpellálni akarta. Ennek a híre csakhamar elterjedt és Wlassics miniszter ma odarendelte magához a rektort. Ez kijelentette, hogy az inkriminált passzus csak tévesen került bele a hirdetésbe s az eredetiben, a mit a rektor irt alá, nem volt benne. Furcsa ugyan, hogy egy passzus, amely benne volt egy hirdetésben, a melyet a rektor irt alá, nem volt benne az eredeti fogalmazásban. De a rektor kijelentése után valószínűleg úgy a provokálás, mint az interpelláció, elmarad.

* **Nem kell a fizetés.** A belügyminiszter minden törvényhatóságához intézett leiratában, mint eddig, úgy a folyó évre nézve is elrendelte, hogy a folyó év végéig fel nem vett anyakönyvvezetői tiszteletdíjak az illetékes kir. adóhivatalba vissza szállíttassanak: egyúttal kimondotta azt is, hogy a folyó év végéig fel nem vett anyakönyvvezetői tisztelet díjakat csak is méltánylást érdemlő indokok esetében, a hozzá benyújtandó szabályszerűen bélyegezett folyamodvány alapján fogja kifizettetni.

* **Pestmegye virilisei.** Pest-Pilis-megye hétfői közgyűlésén megállapították a legtöbb adót fizetők jövő évi névjegyzékét. E szerint első helyen dr. Császka György kalocsai érsek áll, aki 90542 frt 62 kr. egyenes állami adót fizet, a második *Fülöp Szász Coburg* góthai herceg (29084 frt 53 kr), azután sorba járnak: gróf Vigyázó Sándor (21755 frt), báró Rónay Dezső (21614 frt), báró Schossberger Zsigmond (16833 frt), Blaskovich Ernő (14195 frt), Györgyei Illés (13496 frt), gróf Károlyi Sándor (12487 frt), gróf Teleki József (10534 frt), gróf Vigyázó Ferencz (8618 frt), báró Orczy Andor (7957 frt), báró Harkányi Frigyes (7744 frt), Sváb Imre (7322 frt), báró Podmaniczky Géza (7143 frt), Madas Károly (6202 frt), gróf Szapáry István (5780 frt), Beniczky Ferencz (5570 frt), Hetényi Mór (5359 frt), báró Rónay Gábor (5312 frt), Schossberger Lajos (4993 frt) stb. Az utolsó virilista Papp Imre Nagykőrösről, a ki 687 frt 86 kr. adót fizet.

* **Csávolszky adósságainak rendezése.** Nagy port vert fel nemrég, hogy a többszörös milliomos képviselő: *Csávolszky* Lajos tönkre jutott. Nemrégiben egyik nagy birtokát elárverezték s nagyszámu hitelezői összes vagyont megátamadták. Fővárosi tudósítónk táviratozza, hogy Csávolszkyt barátai meg akarják menteni. Tudósításunk erre vonatkozólag a következő: *Kossuth* Ferencz elnöklete alatt ma Csávolszky több hitelezője értekezletet tartott és elhatározták, hogy a jelzálogilag biztosított hitelezőktől 1 évi moratoriumot kérnek a vagyron helyes értékesítésének céljából, hogy a hitelezők, a kik jelzálogilag biztosítva nincsenek, szintén követelésük egy részéhez juthassanak, a mely aztán arányosan a hitelezők közt el fog osztatni. Mint értesülünk a képviselők közül mintegy 14-en vannak érdekelve. Két hét előtt Csávolszky Brüsszelben az ismert vasuti prioritási kötvényeit 2 millió 400.000 forintért egy bankház konzorciumnak eladta. A csekei birtokára, a melyet a múlt héten elárvereztek — mint értesülünk — az árverést hatályon kívül helyezik. Csávolszky szerencsétlen operációi mellett, itt ott mégis szerencsésen operált. Így pl. a budapesti Kalap- és Irinyi utca sarkán levő ház tulajdonosnője 10.000 frt évi életjáradék fejében házat Csávolszkyra átíratva és az átíratás után mindjárt meghalt.

A transzváli háború.

London, nov. 27. A Daily Telegraphnak jelentik Estcourtból tegnapi kelettel: A mooi-riveri angolok ma reggel Frereben egyesültek Hildyard tábornok csapataival, a melyek most ott a szabadban táboroznak. Ugyanennek a lapnak azt jelentik Pietermaritzburgból tegnapi kelettel, hogy Buller tábornok tegnap este odaérkezett.

A Daily Newsnak jelentik Fokvárosból tegnapi kelettel: Megbízható pretoriai magánjelentés szerint Krüger elnök egészségi állapota aggodalmat kelt.

Durban, nov. 27. Estcourttal ismét helyreállították a táviró-összeköttetést. A Mooi-Riverből kiküldött földérintő csapat még nem érkezett vissza.

Estcourt, nov. 27. Joubert tábornok Mooi-Riverből visszavonul Ladysmith felé.

Fokváros, nov. 27. A búrok bevették Stornberget.

London, nov. 27. Nethuen tábornok azt táviratozza, hogy 25-én hajnalban előre nyomult és Graspannál egy 2500 főnyi katonaságból, 61 ágyuból és 10 szóró-lövegéből álló ellenséges hadosztályra bukkant. Reggel 6 órakor tükközetre került a dolog. Az ágyuk megkezdtek a tüzelést és shrapnelekkel lövöldöztek, mignem úgy látszott, hogy a búrok elhagyták a magaslatokat. Erre a tengerész-katonaság és a gyalogság intézett rohamot. Heves harc után, a mely délelőtt 10 óráig tartott, bevették a magaslatokat. A búrok egy pontra vonultak vissza, a hol a 9. lancier-ezred foglalt állást, hogy a búroknak elvágja utjokat. A távirat föladásakor ennek a mozdulatnak az eredménye még ismeretlen volt. A tüzéség rögtön hasznára fordította a búrok visszavonulását. Az ütközet elején 500 búr támadta meg a angol utóvédet de a testőrdandár, amely a szárnyat fődözte, visszaverte őket. A tengerészeti dandár vitézül küzdött és nagy veszteséget szenvedett. Részleteket még nem tudunk. A búroknak, a kik keményen ellentálltak, valószínűleg nagy veszteségük volt. A mennyire eddig tudjuk, 31 búr esett el és 48 sebesült meg. Egy helyen 50 döglött lovat találtunk. Az angol hadoszlop egy napig Graspannál marad, hogy pihenjen és élelmi- és lövészerreit kiegészítse.

A csütörtöki ütközetről Methuen tábornok távirata még a következő részleteket jelenti: Tudjuk, hogy 84 búr esett el. A búroknak 64 kocsiját elégettük és 750 lövedéket, 50,000 töltényt és nagy mennyiségű puskaport pusztítottunk el. A búrok tüzéségét Albrecht vezényelte, főparancsnokuk pedig Dolivry volt. (M. T. I.)

EGYESÜLETEK.

Gyermekbarát-egylet gyűlése.

A Gyermekbarát-egylet választmánya vasárnap, november 26-án *Ritók* Zsigmond elnökletével ülést tartott, melyen *Bulyovszky* József dr. polgármester, *Recht* Bauer Zsófia, özv. *Fehérné*, *Aufricht* Mór, *Sarkady* Lajos pénztáros, *Döry* Ferencz dr., *Gyémánt* Jenő dr. ellenőr, *Eszenyi* Sándor, *Farkas* Izidor, *Mayer* László dr., *Várady* Zsigmond dr. és *Winkler* Lajos titkár vettek részt.

Az elnök azzal az örvendetes értesítéssel nyitotta meg a tanácskozást, hogy az *ingyenes élelmezésben* a szegény sorsu iskolai tanulók már részesülnek. A *ruhaosztási* bizottság is derekasan működött, a mennyiben november

16-án már 100 darab téli kendőt és 202 pár csizmát osztott ki a szegény gyermekek között. Erre a Gyermekbarát éppen 600 frtot fordított. Az egyesületi pénztárt az ellenőr az iratokkal együtt rendben találta.

A számvizsgáló bizottság jelentése szerint az egyesület az 1898—9-ik év július 1-jéig 3310 frt 99 krt vett be és 2416 frt 51 krt adott ki s így az év 894 frt 48 kr pénztári maradvánnyal zárult. Az alapítványi tőke 652 frt 24 krral szaporodott. Az alapítványok összege 9527 frt 34 kr.

A választmány tudomásul vette a jelentést; a pénztárosnak való felmentvény kiadása iránt a közgyűléshez javaslatot terjeszt.

Az évi közgyűlést a választmány deczember 17-ére tűzte ki, az évi jelentés elkészítésére *Winkler* Lajos titkár kérték fel.

A pár évi tagdíjhátralékosokra nézve a választmány felkérte az egyleti pénztárost és ellenőrt, hogy a behajtás iránt intézkedjenek annál inkább, mert a választmány meg van győződve arról, hogy a hátralékosok a jótékony céltól nem fogják megtagadni önként vállalt kötelezettségük teljesítését.

Ez évi július 1-től pártoló tagoktól következő adományok folytak be: *Várady* Zsigmond dr. 5 frt, *Dési* Géza dr. 5 frt, *Schwarz* Gyula 10 frt, *Várad* Manó és neje 5 frt, *Fleischacker* Gyula 20 frt, *Hermann* Benedek örökösei 25 frt, *Helfi* I. és fia 5 frt, *Léderer* Dávid és neje 5 frt, *Kiss* Dávid 5 frt, *Reismann* Mór 5 frt, *Léderer* Dávid 5 frt, *Bognár* Sándor és neje 10 frt, *Beczka* Lajos és családja 5 frt, *Waldmann* Lajosnál elhelyezett perselyben 2 frt 15 kr. *Farkas* Izidor 5 frt, *Szabó* József 5 frt. Összesen 122 forint 15 kr. *Dijnyugtákból* befolyt 150 frt. A választmány a nemeslelkű adakozóknak jegyzőkönyvi köszönetet mondott.

Bulyovszky József indítvánnyal járul a gyűlés elé, melylyel a »Gyermekbarát figyelmét felhívja az elhagyatott (17 éven aluli) gyermekek istápolásra, s a Fehér kereszt nagyváradai fiókjának megalakítása által egy menedékház létesítésének lehetőségét hangsúlyozza, amelynyiben ennek költségeit az állam teljesíti) — a választmány *Ritók* Zsigmond elnök és *Várady* Zsimond dr. hozzászólása után — a bizottsághoz utasította, melynek egyúttal figyelmébe ajánlta, *Várady* Zsigmond urnak a taggyűlésre vonatkozó indokolt javaslatát.

A bizottság elnökétől, fölkérte a választmány *Bulyovszky* Józsefet, tagjait, *Ritók* Zsigmond, *Döry* Ferencz, *Gyémánt* Jenő, *Berkovics* Ferencz, *Mezey* Mihály és *Várady* Zsigmond drt.

A Vörös Kereszt-Egylet gyűlése. A nagyváradai *Vörös-Kereszt* egyesület vasárnap délelőtt 11 órakor a vármegyeház kistermében választmányi ülést tartott.

Beóthy László dr. főispán elnöklése alatt jelen voltak: *Grunwald* Henrikné, *Mezey* Vilma, *Rácz* Mihályné, *Berkovics* Miklósné, *Bognár* Sándorné, *Hoványi* Géza dr., *Mezey* Mihály, *Nagy* Ferencz.

Beóthy László dr. főispán bejelentette, hogy az egyesület legutóbbi ülésén tervbe vett műkedvelői előadást nem lehetett megtartani, mert a szinkört nem engedték át erre a célra. Bejelentette továbbá az elnök, hogy a központi egyesület felhívást intézett, hogy Nagyváradon 210 átszálló beteg részére helyiségről gondoskodjanak. A választmány megbizta *Nagy* Ferencz drt, hogy erre nézve az előkészületeket tegye meg. Végül miután *Stark* Gyula a pénztárosi állást nem fogadhatta el, erre az állásra egyhangulag *Justh* Károlyt választotta meg a gyűlés s ezzel az ülés véget ért.

Igazságszolgáltatás.

A végrehajtás kellemetlenségei. Kellemetlen meglepetésben részesült *Marosi* Károly városi végrehajtó a tavaszon, amikor *Stern* Lipótnak egy követelése miatt foglalni járt *Adler* Mátyásnál és nejenél. Sehol sem szokták a végrehajtót szívesen fogadni, hanem *Adler* és lesége nemcsak magában szidták a végre-

hajtót, hanem tetteleg is kifejezést adtak érzelmeiknek. Először csak lármáztak, hanem később tettelegesséig mentek. A szidalmazásból bőven kijutott a rendőrnek is, Nagy Lajosnak. Az eljárásukban megakadályozott emberek a törvényszéknél feljelentették támadóikat. A tegnapi végtárgyaláson a törvényszék Adler Mátyást három havi fegyházra s öt frt pénzbüntetésre, Adler Mátyásné pedig nyolcz napi elzárásra s öt frt pénzbüntetésre ítélte.

Seper Kajetán felmentve.

Budapest, nov. 27. (Saj. tud. táv.) A budapesti sajtóbírósa ma tárgyalta Seper Kajetánnak, a Kispestről eltolonozolt szerkesztőnek ügyét. A sajtóbírósa ítélete felette érdekes. Mindhárom panaszló ellen egyhangulag megáldották a becsületsértést, de azért egyhangulag nem vélkesnek mondták ki s fölmentették.

A nagyváradi kir. tábla kitűzött ügyei.

Előadó: Foyvár Dénes.

- 3510 Id. Manga János és társa halált okozott testisértés.
3521 Gavrilás Péter közveszélyű cselekmény.
3522 Gila Károly és társa gondatlanságból ok. emberölés.
3530 Gulyás János lopás, család.
4741 Seres Sándor és társa lopás orgazdaság.

Előadó: Nagy Ferencz.

- 3829 Butyri Péter testisértés.
3833 Dunyes Mojszi lopás
3838 Rác István és t. becsületsértés.
3742 Lucskai Bálint nyilvános becsületsértés.
3852 Kriszte Péter lopás.
3853 Gönczy József és t. lopás.
3854 Geberán Péter hat. ell. erőszak.
3855 Simon Imre zsarolás.
4798 Lakatos Károly rablás.
3820 Zubor János testisértés.
3821 Horváth Józsefné rágalmazás.
3822 Pataki Lajos lopás.
2849 Kiss Péterné rágalmazás.
2850 Schwarcz József és neje sikkasztás.
3857 Botta Györgye testisértés.

Előadó: Harmathy Károly.

3445. Barta Juon hamis vád.
3464 Karácsonyi Katalin és társa közokirat hamisítás.
4526 Kurta Juon testisértés.
3531 Friedmann Sámuel zsarolás.
3590 Baumann Andrásné becsületsértés.
3592 Nagy György János testisértés.
3593 Szarvas Imre testisértés.
3594 Joanes György testisértés.
3608 Schwarcz Leopold sikkasztás.

Előadó: Molnár Géza.

- 3338 Fazekas István hivatalos hatalommal való visszaélés.
3342 Grosz Péter tüzvész okozás.
3397 Ifj. Pap György gondatlanságból okozott testisértés.
3391 Kocsis Sándor zsarolás.
4740 Lestyán Anna és társa magzatelhajtás.
1820 Hoffmann Gyula szándékos emberölés.
3379 Csontos Demeterné lopás.
3400 Bagi János és t. testisértés.
3401 Jónás Lajos sikkasztás.
3408 Szabó Lázár György testisértés.
3415 Tóth Lukács magánlaksértés.

Előadó: Balogh Samu.

- 3437 Id. Bálint István és társa idegen ingó rongálás.
3441 Gerle Kraesun lopás.

- 3486 Adorján József lopás.
3487 Nagy Zsigmond felmenő ágbeli rokonon elkövetett testisértés.
3520 Borsi Sándor hatóság elleni erőszak.

IRODALOM.

Szent Imre herceg. Élet- és jellemrajz. Irta dr. Karácson Imre. Budapest, 1899, 8 rétt, 152 lap. A Szent István-Társulat kiadása. A magyar ifjuságnak nem is választhatnák méltóbb tárgyat az elbeszélésre, mint a szüzes lelkületű Szent Imre herceg, Szent István király korán elhunyt fiának életét. Karácson Imre a tárgy szeretetével, szépen és e mellett az anyag teljes ismeretével írta meg az életrajzot. Azt kívánja a szerző, Szent Imre emléket vallásos kegyelettel ülné meg hazánk ifjusága. A mű első része Szent Imre herceg életét beszéli el egyszerű nemes előadásban, a következő címek alatt: »Az ifjukur helyes felhasználása«, »A hit, remény és szeretet«, »A tisztaság«, »Az engedelmisség és az önmegtartózkodás«, »A szegénység és az alázatosság«, »A hazaszeretet«, »Az ifjukur erényei«, »Eszközök az erények megszerzésére« (az imádság és a munka, a szentségekhez való gyakori járulás és szűz Mária tiszteletre). A szépen, világosan megírt fejezetek után a Szent Imréről szóló latin himnuszok következnek. A himnuszok magyar fordítását a Szent Imre ünnepére rendelt mise latin és magyar szövege követi, továbbá egy ima hazánk védőszentjeihez s a szükséges magyarzó jegyzetek. Ez a könyv gazdag tartalma. A könyv címtábláján a Szent királyi alakja látható Roskovics Ignác nemes rajzában. A nyomdai fényes kiállítás a Szent-István Társulat sajtójának, a Stephaneumnak munkája. Ajánljuk a kedves, egész vászonkötésű könyvecskét a szülőknél s minden magyar ifjunak figyelmébe. Mint ajándékkönyv bizonyára sok örömet s tanulságnak lesz szülője. Ára kötvé 60 kr.

Magyar Gazdák Szemléjének november havi füzetét vettük a következő jeles tartalommal: Vezető cikkében »Agrárpolitikai oktatás« címen az agrárpolitika oktatását sürgeti a jelző iskolában. Szakszerű cikk szól Hegedűs Sándor miniszter fiumei akciójáról, A francia középosztály hanyatlásáról. Petraszevich Géza Keletre magyar, Reizner János Szeged története címen értekezik. A füzet egyéb tartalma: Pobedonoszev Iszákosok gyógyítása cz. ismertetések, továbbá regény, Társadalmi krónika, különféle töltik ki a füzetet.

Misszió-könyv. Oktatás és imádságok a misszió-ájtasságok alkalmára. Szerkesztette Kisfaludy Z. Lajos. Budapest, 1899. Az esztergomi egyházi főhatóság engedelmével kiadja a Szent-István-Társulat. — A misszió-ájtasság alkalmára igen szépen megírt, bensőségletes imádságokat, hasznos oktatásokat tartalmaz e könyvecske. Megmagyarázza a misszió mibenlétét s jótanácsokkal szolgál a misszió-ájtasságokban résztvevő híveknek.

Valában lelki épülését segítjük elő annak, kinek e hasznos művecskét kezébe juttatjuk. Meg vagyunk győződve, hogy a jövő jubiláris esztendőben, a mikor országiszerte, ugyszólván minden nagyobb községben missziók fognak tartatni, e könyvecske százezer számára fog elterjedni. A csinos kiállítás a Stephaneumnyomdát dícséri. A beresztre fezzített Megváltó színes képével ellátott egész vászonkötésű, 92 lapra terjedő könyvecske ára csak 20 krajczár.

MULATSAG.

Thea-estélyen.

Csiz urfit, a mi hűséges referensünket elküldtük a vasárnap esti thea-estélyre. Csiz urfi tehát feketébe vágta magát, meg egy bérkocsiba s gyorsan a Bémer-téri czukrászda előtt termett. Még csak 5 óra volt, de az estély már javában állott. A kis kerek márványasztalok körül impozáns tömegek szorongtak, a mit még növeltek az egyik asztaltól a másikhoz való vándorlások. Meleg thea párolgó illata szállt föl s kedves zsongás töltötte be az egész termet, bájos női kacajjal sűrűn megszakítva.

Egy agglegény csoport contemplatív szellemeként meghuzta magát egy sarok asztalnál s nézett. Igazán volt mit néznie. Csiz urfit is meghatotta ez a látvány s majd ő is a contemplatív szellemek közé hátrált. Pedig számított rá, hogy bokorra kötött nagy fehér nyakendőjével ő hat meg másokat. Kinos zavarba jött, a midőn az asztalok során végig tekintett. Szerencsére az egyik asztalnál Margit nagysám arcát látta biztatón mosolyogni feléje. Arra felé vette tehát útját s letelepedett mellette.

Innen be lehetett látni az egész termet, melynek közönsége minél inkább közeledett a 7 óra, annál pajzánabb lett. Özv. br. Gerliczy Félixné, a thea-estély lady patronesse köröskörül járt asztaltól asztalig szeretetreméltó mosolyával, szíves szavakat váltva a jelenlevőkkel. Özv. Grunwald Henrikné urhölgy a pénztárnoki tisztet látta el. Előkelő urhölgyek, szép leányok vállalkoztak arra a kissé kényelmetlen feladatra, hogy a vendégeket a theaczedulák ellenében theával ellássák.

A sorsolás ismét újabb élénkséget hozott a társaságba. Mintegy 30 tárgyat sorsoltak ki, könyveket, apró service-t, niptárgyakat stb. mintegy emlékéül a kedélyesen eltöltött estélynek, melynek folytatását mindenki várja s óhajtja, a ki ez estélyen csak részt vett.

Jelen voltak:

Báró Gerliczy Félixné, Grunwald Henrikné, Mezey Vilma, Batig Ferenczné, Bognár Sándorné, dr. Berkovits Miklósné, Konrád Márkné, Konrád Margit, Hlatkyné, Hlatky Margit, Serényi Vilma, Bócz Ella, ifj. Moskovits Mórné, Moskovits Adolfné, dr. Rósa Izsóné, Telegdy Jozefine, Telegdy Ilonka, Miskolczi Barnáné és leányai, Sebestyén nővérek, Schwarcz kapitányné, Jankyné, Nyiryné, Cseresznyés Lujza és Ica, Sterné, Feilerné, gróf Beroldingenné, Czajlik Mariska, Busch Dávidné, Szokoll Wildburg Karolin, Böszörményi Ica, Zilahi Kálmáné és leánya, Steiner Árminné és leánya Kornél, ifj. Janky Antalné, Szunyogh Lorándné.

REGÉNY-CSARNOK.

Ötszázezer dollár jutalom.

Regény.

Irta: Fernand-Hue.

Franziából fordította — O.

Mint hogy Péter nem felelt a kapitány kérdésére, ez újra kérdezte.

— Mit akarsz tőlem?

— Valamit akar mondani önnek erre a hirdetésre vonatkozólag, szölt György, bátyjának nyujtván a lapot.

Ez gyorsan átfutotta a hirdetést, azután felkiáltott:

— Eltűntek a Roanoke hajótörése alkalmával! Hiszen azon öt ember kivételével, kiket a hullámok lesodortak a fedélzetről, senki sem vészelt el az utasok és a legénység közül.

— Bocsánat parancsnok ur . . .
 — Mit tudsz te erről?
 — Én is ott voltam.
 — Te?
 — Igen parancsnok ur.
 — Sohasem montad nekem!
 — Az igaz.
 — Miért?
 — Mert . . . hát . . .
 — Magyarázd hát ki magadat!
 A tengerész egyetlen szemével György felé sandított.
 — Parancsnok ur . . .
 — Értelek, gyere velem, te pedig György folytasd az ujságolvasást.
 Az ifju bosszus mozdulatot tett. Remélte, hogy most már megtud mindent s ime a tengerész titokban akar beszélni nagybátyjával.
 Parr bevezette Pétert szobájába. Leült, a matrózi maga mellé ültette és szólt:
 — No halljuk a dolgot!
 — Az a baj, hogy nem tudom, hol kezdjem.
 — Először azt mondd meg, hogyan jutottál a Roanokera?
 — Egy francia hajón alkalmazva mentem New-Yorkba, hol kapitányom, minthogy kissé nyakas voltam, elbocsátott. Mikor már elfogyott a pénzem, a kikötőben sétáltam és hallottam, hogy a Roanoke Európába készül. Jelentkeztem a kapitánynál, ki szívesen felfogadott. Északiak, déliek, mindegy volt az nekem s midőn ön oly ügyesen elfoglalta a hajót s nekünk tudtunkra adta, hogy ezentul önnek kell engedelmesskednünk, én hangosan találtam megjegyezni: »ha muszáj, ám legyen!« mire ön bilincsekbe veretett.
 — Te voltál az? — kérde Parr.
 — Saját magam! kapitány ur!
 — Szegény Péterem, nem is tudtam, hogy én téged valaha meg is büntettek. Hogy megöregedtünk azóta!
 — No azért még birjuk magunkat valahogy!
 — De folytasd az elbeszélést!
 — Eleintén még csak jól ment a dolog, hanem mikor a vihar kitört, nagyon rossz lett a helyzetem odalenn. Szinte jobban szerettem volna a tenger fenekén lenni, mint ott a hajófenéken. De még nagyobb baj volt az, hogy ennivalót sem kaptam. Hiába kiabáltam, nem hallotta senki.
 — Szegény öreg! — szólt közbe a parancsnok.
 — Nem tudom, hogy meddig lehettem ott, de egyszerre valami hideget éreztem mindig feljebb emelkedve. Képzelteti ijedtségemet, mikor észrevettem, hogy a tengervíz hatol a hajóba. Minden erőmet összeszedve elkezdtem segítségért kiáltozni, mert már közel voltam a megfuláshoz. Végre jött valaki, a ki megmentett. Ideje is volt! Ezen embertől megtudtam aztán, hogy itt hagytak minket a sülyedő hajón. Mind elmentek, itt hagyva egy beteg embert, egy gyermeket . . .
 — Egy ember és egy gyermek ott maradtak! kiáltott Parr.
 — Igen, kapitány ur, meg én is
 — Hallatlan! S hogyan menekültetek meg?
 — Nagyon egyszerűen. Vettem egy csónakot, beszálltam Gérard urral és fiával együtt . . .
 — Ők azok, a kiket keresnek?
 — Igen.
 — S miért nem szóltál erről nekem soha?
 — Ez az, a hol kezdek összezavarodni, szólt Péter, fejét vakarva.
 — Nem emlékszel többre?
 — Dehogy nem, olyan dolog ez, a mit az ember könnyen elfeledhetne. Hanem mikor tengerre szálltunk, megfogadtam, hogy ha valaha kezembe kerül, egy rossz órát csinálók még önnek.
 — Ezért mentetted meg az életemet, szólt Parr mosolyogva.
 — Hiszen ha tudtam volna, hogy ön az!
 — De azért még nem látom, hogy miért ne beszélhetnél volna velem a Roanokeról?

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Uj titkos tanácsos.

Budapest, nov. 27. (Saj. tud. táv.) Hir szerint a király *Falk* Miksát, méltányolva a kvóta megállapítása körül tett érdemeit, v. b. t. rangra emeli.

Neukom megbüntetésé.

Pécs, nov. 27. (Saj. tud. táv.) A pécsi főkapitány *Neukom* kufurót hypnotikus kísérleteiért ötven frt fő és 50 frt mellékbüntetésre ítélte.

Magyarfaló mészárosok és hentések.

Bécs, nov. 27. (Saját tud. táv.) A bécsi hentések és mészárosok tegnapi gyűlésén Magyarország elleni zajos tüntetéssel egyhangulag elhatározták, hogy felírják a kormányhoz, hogy tegyen valamit a Pozsonyban felállítandó közvágóhid ellen. Tiltsa meg a magyar sertés behozatalát s nyissa meg az orosz határokat a sertés és szarvasmarha behozatalára.

A Fülöp-szigetek.

Washington, nov. 27. Watson tábornok azt táviratozza, hogy egész Zamboanga tartomány 18-án megadta magát. A lakosság megígérte az összes ágyuk kiadását és valameny nyi községi hatóság hűséget fogadott. (M. T. I.)

Kina.

Peking, nov. 27. A francia követ a kvang-csau-vani francia tiszték meggyilkolásáért felelős hivatalnokok kivégzését és kis pénzbeli kártérítés fizetését kívánta. Kina valószínűleg szívesen beleegyezik ebbe, mert sokkal súlyosabb föltételeket vártak. Ezzel ezt az inczidentet befejezettnek fogják tekinteni. Li-Hung-Csang-nak kereskedelmi miniszterré való kinevezésében fontos lépést látnak a külfölddel való kereskedelmi érintkezés emelésére.

Sanghai, nov. 27. A talaienvan-niucsvang-mukdeni vasuton az első vonat pénteken indult el Port-Arthurból vasuti mérnökkel. (M. T. I.)

KÖZGAZDASÁG.

Agrárgyűlés Aradon.

Arad, nov. 27.

A M. G. Sz. az aradi gazdasági egyesülettel karöltve a mai napon agrárgyűlést rendezett Aradon, mely a vármegyeház nagytermében folyt le. E gyűlésen mintegy 200-an vettek részt. Képviselve voltak Békés, Csanád, Csongrád, Torontál s Temes vármegyék gazdasági egyesületei. Ott volt továbbá több országgyűlési képviselő, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület részéről Bujanovich udvari tanácsos és Darányi miniszter képviseletében Malcomes Jeromos báró miniszteri tanácsos.

A gyűlést *Vásárhelyi* László nagybirtokos, az aradmegyei gazdasági egyesület alelnöke vezete. Megnyitójában hangsúlyozta, hogy a mai gyűlés egybehívásával is a cselekvésre szolgáló hajlamot kívánják ébreszteni és táplálni.

A gyűlés elnöké *Vásárhelyi* Lászlót, jegyzökké *Zsilinszky* Istvánt és *Laehne* Hugót választotta meg. Majd megválasztották diszelnököknek *Darányi* Ignác földmivelési minisztert, *Károlyi* Sándor grófot és *Dessewffy* Aurél grófot. *Vásárhelyi* László ezután bejelentette, hogy *Károlyi* Sándor gróf betegségével kimentette elmaradását. Levelében, melyet *Zselénszky* Róbert grófhhoz, az aradi egyesület elnökéhez intézett, egyebek között ezt írja:

»Fölötte sajnálom, hogy részt nem vehetek az agrárgyűlésen, mert részt vettem volna magam is oly diskusszióban, mely a blanc terminizlet körül iparosok és földmivések részvétele mellett fejlődik és a mely nálunk ez idő szerint bármennyire is új és szokatlan még, tulajdonképen azon ténynek a folyománya, hogy a mozgó tőke mellett a kötött tőkét — bármiben legyen elhelyezve — e mellett a munkát, valamint az összes fogyasztókat uralja és magának meghódítja.

Az első előadó gróf *Zselénszky* Róbert volt, aki a *fedezetlen határidő-üzlet eltörléséről* beszélt.

Egy óra hosszat tartó előadását a következő határozati javaslattal fejezte be:

Mondja ki a gyűlés, hogy *szükségesnek találja a gabonatözsde reformját*, még pedig a következő javaslat alapján:

»A fedezetlen határidő-üzlet, tehát olyan üzlet, melyben az eladó olyan tárgyat ad el határidőre, mely birtokában nincs, vagy olyan üzlet, melyet a felek árkülönbözeti kiegyenlítésével bonyolítanak le, mezőgazdasági és malomterményekben el van tiltva: aki a tilalom ellen vét, hivatalból üldözendő és pénzbüntetésre, valamint szabadságvesztésre ítélendő.

Neumann Ede gyáros elfogadja a *Zselénszky* gróf indítványát.

Vásárhelyi László elnök erre elfogadottnak jelentette ki *Zselénszky* Róbert gróf javaslatát *Neumann* Ede indítványával megtoldva.

Ezután *Széchenyi* Inre gróf fejtegette a tűz- és jég-biztosításra vonatkozó nézetét és biztosító szövetkezetek alakítását sürgette.

Károly gróf elmaradt felolvasása helyett *Bernáth* István beszélt a gazdasági decentralizációról, érdekes adatokkal fejte ki, milyen káros az ország közgazdasági és szellemi életére, hogy minden erőtenyező Budapesten összpontosul. A fölolvásás minden fölül zajos tetszésnyilatkozatokat keltett.

Nachtnebel Ödön a mai előadóknak, *Bujanovits* Sándor az aradi gazdasági egyesületnek mondott köszönetet.

Végül az elnök köszönte meg a részvételt. Délben 150 terítékű bankett volt, melyen az első felköszöntőt *Zselénszky* gróf mondta a királynak, *Vásárhelyi* Darányi miniszterre és *Malcomes* báróra emelte poharát.

Szakelőadások a vármegyében.

A biharmegyei gazdasági egyesület látva azon nagy érdeklődést, melyet a gazdaközönség az egyesület által már két télfolyamán rendezett szakelőadások iránt tanusított, — elhatározta, hogy a tél folyamán is tart szakelőadásokat a vármegye egyes községeiben. Az első előadást december hó 2-án tartja meg *Élesden*, melyre nézve az alábbi hivatalos felhívást intézi a gazdaközönséghez.

Felhívás Biharmegye gazdaközönségéhez.

A »Biharmegyei Gazdasági Egylet« ez idei felolvasásainak sorozatát *Élesden* december hó 2-án azaz szombaton délelőtt 8 órakor kezdi meg, mikor is *Serbán* orsz. tejjgazdasági felügyelő tart felolvasást »a tej és vajszövetkezetekről« tekintve az ügy nagy fontosságát és a felolvasó nagy szakképzettségét, az egész vármegye gazdaközönségének figyelmét felhívjuk ezen körülményre, ne sajnáljanak minél többben a Körösvölgy kies fővárosába egy délelőttre átrándulni, bizonyára sok hasznos tudnivalót

fognak ott hallani és érdekes megszivlelni való tapasztalatoknak tudomására jutni. Nagyvárad, 1899. november 27. A biharmegyei gazd. egyeslet elnöksége.

Sertésvész és sertéscholera. Az ország sertésállományát a sertésvész és sertéscholera meglehetősen elpusztította s ma már annyira fél a gazda ezen valóban pusztító betegségektől, hogy nem is mer sertéseket tartani. Pedig ma már a betegség szünőfélben van, illetőleg ott is ahol fellép, sokkal enyhébb lefolyású s valószínű hogy néhány év múlva meg fog szünni csaknem teljesen, mint ahogy megszűnt az egykoron annyira pusztító torokgyík, avagy az oly veszedelmes sertésorbáncz. A kereskedelemben azonban egy olyan szokás lépett fel újabban, a mely akadályul szolgál a betegség megszűnésének. T. i. a kereskedők csak olyan sertéseket vesznek meg, a melyekről bebizonyítható, hogy a sertésvészen átestek s a gazda el is adja az ilyeneket, mert ezeket sokkal jobban megfizetik, mint az olyanokat, melyek azon át nem estek. Pedig éppen az ilyeneket kellene tenyészanyag gyanánt megtartani, mert ezek többé nem fognak ugyanabba betegségbe esni, sőt utódjaik is ellenállóbbakká lesznek ezen betegséggel szemben. Feljegyzésre méltó az is, hogy némely vidéken a nép azt hiszi, hogy a műtrágyázott földekről származó eleség okozná a sertések eme veszedelmes betegségét. Ez azonban minden alapot nélkülöző balhiedelem, mert minden kétséget kizárólag be van bizonyítva, hogy a sertésvész kizárólag csak átragadás útján terjed tova és sem a meghülés, sem a víz, sem a műtrágyázott földekről származó eleség semmi esetre sem oka, hanem kizárólag csak a fertőző anyag, mely közvetlen, vagy közvetett érintkezés útján ragad át. Használjuk tehát csak bátran a műtrágyákat, mert azok után nagyobb termést ad ugyan földünk, de miatta sertésvészbe disznóink emmi esetre sem esnek.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A Tiszántul eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, november 27.

Az irányzat csendes.

Osztrák hitel	—	—	—	—	368.80
Magyar hitel	—	—	—	—	372.75
Allamvasut	—	—	—	—	339.—

Rimamurányi	—	—	—	—	324.—
Magyar jelzálog	—	—	—	—	183.50
Salgótarjáni	—	—	—	—	341.—
Wagon-kölcsön	—	—	—	—	623.—

Határidők.

Budapest, november 27.

Gabona. Gyenge.	
Buza októberre	—
Buza áprilisra	8.06
Uj tengeri	4.90
Rozs okt.	6.42
Zab okt.	5.05
Káposzta, repce, aug.	—
Készárú 25,000 mm. változatlan.	—

Bács, november 27.

Érték. Javult.	
Osztr. hitel	570.90
Magyar hitel	374.—
Allamvasut	330.—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1899. november 27-én.

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	—	116.40
Magyar koronajárdék	—	—	—	—	95.—
Magyar vasuti kölcson aranyban 4,1/2%	—	—	—	—	120.—
Magyar vasuti kölcson ezüstben 2,1/2%	—	—	—	—	99.75
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	—	118.80
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	—	—	—	—	93.75
Italmérési jog megváltási kötvény	—	—	—	—	99.—
Horváth-szlavón földtehermentesítési kötvény	—	—	—	—	94.50
Magyar nyereség-sorsjegy-kölcson	—	—	—	—	159.50
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcson	—	—	—	—	138.—
Osztrák járadék papirban	—	—	—	—	99.50
Osztrák járadék ezüstben	—	—	—	—	99.25

Osztrák járadék aranyban	—	—	—	—	116.50
Osztrák korona járadék	—	—	—	—	99.50
Osztrák államsorsjegyek	—	—	—	—	186.25
Osztrák magyar bankrészevény	—	—	—	—	904.—
Magyar hitelbankrészevény	—	—	—	—	874.—
Osztrák hitelintézeti részevény	—	—	—	—	872.—
Párisi vista	—	—	—	—	530.—
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	—	—	—	—	120.65
Németbirodalmi márka	—	—	—	—	9.57
London vista	—	—	—	—	47.80
20 márkás arany	—	—	—	—	11.78

A szorokszótól felelő:

Dr. VUCSKICS GYULA.

MEGHIHÓ.

A Szent László-nyomda részvénytársaság folyó évi december hó 14-én, csütörtökön délelőtt 11 órakor, Nagyváradon a kath. kör helyiségében *rendkívüli közgyűlést* tart, melyre a t. részvényeseket ez uton meghívja

az igazgatóság.

A gyűlés tárgyai:

1. Az igazgatóság előterjesztése a nyomdai ipar további vezetéséről.
2. A jövő évi április 1-én megújítandó nyomda bérletre beérkezett ajánlatok bírálata.
3. Az igazgatóság egy tagjának lemondása és helyének betöltése.

„Gazdasági és Iparbank r. t.“

értesíti a t. közönséget, hogy helyben **Olaszi, Fő-utcán**, a Weiszlovits-féle Bazár-épületben

váltóüzletet és zálogkölcson intézetet

nyitott, melynek vezetésével **Mihelyf Emil** urat bizta meg, kinek üzlete az új cégre ment át

Ezen üzlet foglalkozni fog:

Értékpapírok és sorsjegyek vételével és eladásával, utóbbival részletekre és különböző módzatok szerint is.

Ércpénzek és idegen pénznemek vételével és eladásával.

Szelvények, kisorsolt értékpapírok beváltásával.

Szelvényvek beszerzésével.

Igérvények és osztályosorsjegyek eladásával; **nyeresemények** leszámítolásával.

Előleget ad értékpapírokra.

Zálogkölcsonöket értékpapírokra, ékszerekre, arany és ezüstneműekre **helyben legolcsóbb kamatra**, a tőke részletekbeni visszafizetése mellett is.

Az üzlet más előforduló, hatáskörébe tartozó ügyelnél is felajánlja pontos szolgálatait.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1899. évi október 1-től.

Nagyvárad—Belényes—Vaskóh.				Vaskóh—Belényes—Nagyvárad				Nagyvárad—Gyoma				Gyoma—Nagyvárad.			
V. v.		Sz. v.		Sz. v.		Th. v. sz. sz.		V. v.		Sz. v.		Sz. v.		V. v.	
Nagyvárad ind.	3 50	2 40	Vaskóh ind.	4 30	2 —	Nagyvárad ind.	5 50	2 37	Gyoma ind.	3 40	2 00	Gyoma ind.	3 40	2 00	
V.-Velenceze	4 05	2 51	Lunka-Rézbánya	4 42	2 43	Ósi	6 08	2 51	Déva-Ványa	4 37	3 03	Déva-Ványa	4 37	3 03	
Félix-Fürdő	4 32	3 13	Szudrics	5 09	3 12	Uj-Palota	6 24	3 05	Körös-Ladány	5 13	4 12	Körös-Ladány	5 13	4 12	
Kardó	4 50	3 27	Belényes	5 37	3 52	Gyires	6 41	3 17	Szeghalom	5 40	4 23	Szeghalom	5 40	4 23	
Magyar-Gyepes	5 50	4 17	Sonkolyos	5 58	4 15	Körösszeg	7 02	3 36	Vésztlő	6 12	5 02	Vésztlő	6 12	5 02	
Tasádfő	6 07	4 31	Belényes-Ujlak	6 10	4 27	Szakál	7 39	4 05	Kót	6 38	6 95	Kót	6 38	6 95	
Drák-Cséke	6 30	4 45	Borz	6 19	4 37	Nagy-tóti	7 55	4 21	Iráz	6 52	6 26	Iráz	6 52	6 26	
Magyar-Cséke	6 50	4 58	Sólyom	6 35	4 58	Komádi	8 25	4 32	Komádi	7 10	7 59	Komádi	7 10	7 59	
Dusesd	7 05	5 12	Gyanta	6 56	5 19	Iráz	8 42	4 49	Nagy-tóti	7 22	7 15	Nagy-tóti	7 22	7 15	
Szombatság-Rogoz	7 46	5 47	Hollód	7 10	5 —	Két	9 19	5 14	Szakál	7 48	7 42	Szakál	7 48	7 42	
Hollód	7 58	5 58	Szombatság-Rogoz	7 31	6 03	Vésztlő	9 44	5 32	Körösszeg	8 11	8 19	Körösszeg	8 11	8 19	
Gyanta	8 12	6 11	Dusesd	7 55	6 34	Szeghalom	10 34	6 13	Gyires	8 33	8 33	Gyires	8 33	8 33	
	8 38	6 36	Magyar-Cséke	8 07	6 49	Körös-Ladány	11 —	6 31	Uj-Palota	8 47	8 56	Uj-Palota	8 47	8 56	
	8 53	6 50	Drág-Cséke	8 26	7 17	Déva-Ványa	12 03	7 21	Ósi	9 03	9 19	Ósi	9 03	9 19	
Belényes-Ujlak	9 05	7 01	Tasádfő	8 40	7 33	Gyoma érk.	12 45	8 06	Nagyvárad érk.	9 20	9 34	Nagyvárad érk.	9 20	9 34	
Sonkolyos	9 18	7 13	Magyar-Gyepes	8 54	7 50										
Belényes	10 04	7 47	Kardó	9 27	8 31										
Szudrics	10 27	8 09	Félix-Fürdő	9 40	8 45										
Lunka-Rézbánya	10 56	8 34	V.-Velenceze	10 01	9 09										
Vaskóh érk.	11 12	8 49	Nagyvárad érk.	10 11	9 19										
Székelyhid—Margitta				Margitta—Székelyhid				Nagyvárad—Érmihályfalva				Érmihályfalva—Nagyvárad.			
V. v.		V. v.		V. v.		V. v.		Vegyes v.		Sz. v.		Sz. v.		Vegyes v.	
Székelyhid ind.	9 50	7 55	Margitta ind.	4 35	4 45	Nagyvárad ind.	6 50	5 43	Érmihályfalva ind.	5 05	5 24	Érmihályfalva ind.	5 05	5 24	
Apátkeresztur	10 46	8 41	Monos-Petri	4 46	4 56	B.-Püspöki	7 17	5 59	Érselind	5 37	6 08	Érselind	5 37	6 08	
V.-Ábrány	11 03	8 55	V.-Ábrány	4 57	5 08	Bihar	7 44	6 22	Székelyhid	6 14	6 43	Székelyhid	6 14	6 43	
Monos-Petri	11 16	9 06	Apátkeresztur	5 13	5 26	Paptamási	8 13	6 48	Nagykáglya	6 27	7 03	Nagykáglya	6 27	7 03	
Margitta érk.	11 28	9 16	Székelyhid érk.	5 54	6 07	Gyapoly	8 29	7 03	B.-Diószeg	6 42	7 23	B.-Diószeg	6 42	7 23	
						B.-Diószeg	8 52	7 24	Gyapoly	6 59	7 28	Gyapoly	6 59	7 28	
						Nagykáglya	9 07	7 38	Paptamási	7 24	8 20	Paptamási	7 24	8 20	
						Székelyhid	9 40	8 03	Bihar	7 45	8 08	Bihar	7 45	8 08	
						Érselind	10 08	8 26	B.-Püspöki	8 05	8 02	B.-Püspöki	8 05	8 02	
						Érmihályfalva érk.	10 44	9 —	Nagyvárad érk.	8 21	9 15	Nagyvárad érk.	8 21	9 15	

Nyomatott Szent-László-nyomdában Nagyváradon.